

Πρόλογος

Η ιδέα για την έκδοση αυτής της μαρτυρίας γεννήθηκε το 2008, από τον Πολυμέρη Βόγλη και τον Νίκο Μαραντζίδα. Σήμερα δεν θυμάμαι πλέον ποιος από τους δύο το σκέφτηκε πρώτος, αλλά δεν νομίζω ότι έχει ιδιαίτερη σημασία. Και οι δύο είχαν μιλήσει με τον πατέρα μου και συμφωνούσαν ότι όσα τους είπε είχαν ενδιαφέρον για όσους μελετούν τη δεκαετία του 1940. Ο Νίκος Μαραντζίδης πραγματοποίησε μια σειρά συνεντεύξεων μαζί του, το καλοκαίρι και το φθινόπωρο του 2008. Ο Πολυμέρης Βόγλης πραγματοποίησε μια συνέντευξη το Φεβρουάριο του ίδιου έτους. Και οι δύο είχαν προσανατολίσει το ύφος των ερωτήσεων έτσι ώστε να υπηρετήσουν τους στόχους της επιστημονικής έρευνας που πραγματοποιούσαν εκείνη την εποχή.

Όταν ολοκληρώθηκε η διαδικασία των συνεντεύξεων, η ιδέα της έκδοσης άρχισε να γίνεται πιο συγκεκριμένη και τότε περίπου ξεκίνησε και η δική μου εμπλοκή.

Το ανά χείρας κείμενο αποτελείται από τρία μέρη. Το πρώτο και μεγαλύτερο προέρχεται από τις συνεντεύξεις που παραχώρησε ο πατέρας μου στον Νίκο Μαραντζίδα. Καλύπτει χρονικά την περίο-

δο 1925-1944. Σε αυτό ο πατέρας μου μιλά για τα παιδικά του χρόνια, τα πρώτα χρόνια του πολέμου, τη συμμετοχή του στην ΟΚΝΕ, την ΕΠΟΝ και τον ΕΛΑΣ. Το κομμάτι αυτό τελειώνει με την υπογραφή της συμφωνίας της Βάρκιζας και τη διάλυση του ΕΛΑΣ. Το δεύτερο μέρος βασίζεται στη συνέντευξη που παραχώρησε στον Πολυμέρη Βόγλη τον Φεβρουάριο του 2008. Καλύπτει χρονικά την περίοδο από τη διάλυση του ΕΛΑΣ μέχρι και το φθινόπωρο του 1946. Το τρίτο δεν είναι προϊόν προφορικής συνέντευξης. Αποτελεί τη γραπτή μαρτυρία του πατέρα μου για όσα συνέβησαν από τον Οκτώβριο του 1946 μέχρι και τη σύλληψή του τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους.

Τα τρία αυτά μέρη αποτελούν χρονολογική συνέχεια το ένα του άλλου. Ωστόσο, ο αναγνώστης πρέπει να γνωρίζει ότι το καθένα από αυτά προέκυψε από μια διαφορετική διαδικασία. Το πρώτο αποτελεί ένα μέρος μόνο της συνέντευξής του στον Νίκο Μαραντζίδη. Η αρχική επεξεργασία έγινε από τον ίδιο, ο οποίος και αφαίρεσε τις ερωτήσεις της συνέντευξης. Μετά ο πατέρας μου διάβασε το κείμενο, διόρθωσε λάθη της απομαγνητοφώνησης και πρόσθεσε στοιχεία που είχε παραλείψει στην προφορική συνέντευξη (ονόματα κυρίως, ημερομηνίες και τοπωνύμια). Σε δεύτερη φάση επιμελήθηκαν το κείμενο, καταρχάς γλωσσικά. Φρόντισα να διορθώσω συντακτικά λάθη και επαναλήψεις, έτσι ώστε να διατηρήσει την προφορικότητά του αλλά και να καταστεί αναγνώσιμο. Στη συνέχεια προχώρησα σε έναν, κατά τη γνώμη μου, απαραίτητο υπομνηματισμό, ώστε να κατανοήσει ευκολότερα ο αναγνώστης τα γεγονότα, το πλαίσιο στο οποίο συνέβησαν και τους τόπους. Το δεύτερο μέρος αποτελείται από τη συνέντευξη στον Πολυμέρη Βόγλη. Διαγράφηκαν μόνο περιστατικά τα οποία αναφέρονται ήδη στο πρώτο μέρος. Η διαδικασία της γλωσσικής επιμέλειας και του υπομνηματισμού έγινε και εδώ με το ίδιο ακριβώς σκεπτικό.

Πρόλογος

Το τρίτο μέρος ο πατέρας μου το έγραψε ύστερα από δική μου παρότρυνση. Η δεύτερη συνέντευξη δεν περιλάμβανε μια περίοδο μικρή, βέβαια, όμως αρκετά σημαντική για το πλήθος των πληροφοριών, αλλά και για την πλήρη κατανόηση των συνθηκών κάτω από τις οποίες έζησε και δραστηριοποιήθηκε μέχρι τη σύλληψη και τη δίκη του. Επιπλέον, τα δύο προηγούμενα μέρη προέρχονται από συνεντεύξεις στις οποίες απαντούσε σε συγκεκριμένες ερωτήσεις και άρα ο τρόπος με τον οποίο ανασυγκροτούνται τα γεγονότα και οι εμπειρίες του, ως ένα βαθμό, καθοδηγήθηκε από αυτήν τη διαδικασία. Σε αυτό το τρίτο και τελευταίο μέρος ήταν ελεύθερος να επιλέξει τα γεγονότα στα οποία επιθυμούσε να αναφερθεί, να «θυμηθεί» και να «ξεχάσει», χωρίς την παρουσία ή την παρότρυνση του ιστορικού. Εντέλει ήταν ελεύθερος να αφηγηθεί το τελευταίο κομμάτι αυτής της ιστορίας με τον δικό του τρόπο.

Είναι αλήθεια ότι δεν συνηθίζεται η έκδοση γραπτών και προφορικών μαρτυριών σε συνδυασμό. Ωστόσο, η Τασούλα Βερβενιώτη στο *Διπλό βιβλίο* το έκανε, κατά τη γνώμη μου πολύ επιτυχημένα και με έναν τρόπο που, όπως λέει η ίδια, «δίνει τη δυνατότητα να εντοπιστούν οι διαφορές στον τρόπο έκφρασης της μνήμης –στον γραπτό και στον προφορικό λόγο– και τελικά στον τρόπο κατασκευής της» (Βερβενιώτη, 2003: 9). Ο πατέρας μου έγραψε σε ένα τετράδιο το τρίτο και τελευταίο μέρος αυτής της αφήγησης. Σε αυτό το συγκεκριμένο μέρος, εφόσον επρόκειτο για γραπτό κείμενο, οι παρεμβάσεις μου ήταν όσο το δυνατόν λιγότερες. Περιορίστηκα αυστηρά σε γλωσσικές διορθώσεις (συντακτικές και ορθογραφικές).

Αυτή η έκδοση οφείλεται στη βοήθεια και στην ενθάρρυνση πολλών ανθρώπων, τους οποίους θα ήθελα να ευχαριστήσω. Ο πρώτος είναι ο Νίκος Μαραντζίδης, ο οποίος, όπως ανέφερα, ξεκίνησε τις συνεντεύξεις. Στη συνέχεια ο Πολυμέρης Βόγλης, μετά τη δική του